

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
економіки та підприємництва

А.А. Брояка

« 25 » серпня 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Ради Студентського
Самоврядування факультету
економіки та підприємництва
Протокол № 1
від « 25 » серпня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету економіки та
підприємництва
Протокол № 1
від « 25 » серпня 2020 р.

Вінниця 2020

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Брояка Антоніна Анатоліївна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, електронна адреса: broyaka@vsau.vin.ua

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 14. Економіка підприємств;

кількість кредитів ЄКТС - 5;

кількість годин - 150 годин, у тому числі 58 аудиторних годин, 92 години самостійна робота.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання - один семестр, 3 курс, 5 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

Економіка підприємств належить до навчальних дисциплін обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу професійної та практичної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Підприємництво», «Організація торгівлі».

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Фінанси, гроші і кредит», «Економіка торговельного підприємства», «Міжнародна економіка», «Маркетинг», «Менеджмент», а також під час проходження навчальної практики

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Освітня компонента «Економіка підприємства» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентності - довести основні теоретичні положення сучасної економіки до оволодіння студентами економічних спеціальностей; надати допомогу в зачаткуванні у студентів навичок та вмінь використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки суб'єктів господарювання, а також можливостей її прогнозування; сформуванню вмінь застосовувати їх на практиці для організації та забезпечення ефективного функціонування підприємств різних форм економічної діяльності.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни - формування здатностей самостійно мислити приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств з урахуванням чинників дії зовнішнього та внутрішнього середовища.

5.3. Задачі вивчення дисципліни – вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії і практики управління підприємством; самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

фахові компетентності:

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків

програмні результати:

РН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

PH 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

PH 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

PH 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

PH 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

PH 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

PH 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

PH 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

PH 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

PH 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

PH 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

PH 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіка підприємств» зосереджена на вивченні економічних засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, ресурсного забезпечення діяльності підприємства, економічних основ виробничої діяльності підприємств,; економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства та забезпечення його економічної безпеки. Значна увага приділяється ефективності виробництва, шляхам і методам досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах.

Під час вивчення дисципліни студенти опановують як на підприємстві вирішуються питання раціонального витрачання ресурсів, продуктивного використання техніки, новітніх технологій, працюють над мінімізацією витрат на виробництво і збут продукції, залучаються інвестиційні ресурси, розробляються бізнес-плани, використовуються сучасні прийоми маркетингу, забезпечується ефективне управління.

Предметом вивчення економіки підприємства є методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства. При цьому економічні, організаційні й техніко-технологічні питання розглядаються у тісному взаємозв'язку.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Тиж-день	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Теорії підприємств та основи підприємництва.	2	2	4
2	Цільові характеристики діяльності підприємства на ринку.	2	2	4
3	Зовнішнє та внутрішнє середовище господарювання підприємства	2	2	4
4	Основні фонди та оборотні засоби підприємства.	2	2	4
5	Персонал підприємства, продуктивність, стимулювання та оплата праці	2	2	4
6	Витрати підприємства і собівартість продукції, ціна та ціноутворення.	2	2	4
7	Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції.	2	2	4
8	Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність	2	2	4
9	Матеріально-технічне забезпечення підприємств	2	2	4
10	Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва	2	2	4
11	Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства.	2	2	4
12	Організація виробництва і забезпечення якості продукції	2	2	4
13	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2	4
14	Ефективність та конкурентоспроможність підприємства	2	1	5
15	Економічна безпека та антикризова діяльність	2	1	5

Разом	30	28	62
Індивідуальне завдання			30
Всього	30	28	92

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	28	щотижнево	Усно та письмово
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	14	щотижнево	Усно та письмово
3	Розв'язання розрахункових та аналітичних завдань	20	4 рази в семестр	Письмовий контроль
4	Індивідуальні завдання	30	1 раз в семестр	Усний захист
	Разом	92		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Азарова А.О., Нікіфорова Л.О. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 218 с.
2. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : навч.-метод. посібн. М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. 320 с.
3. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор -Видавництво, 2016. 378 с.
4. Економіка підприємства : підручник за заг. ред. С. Ф. Покропивного. 3-є вид., перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2002. 528 с.
5. Економіка підприємства: магістерський курс. Навч. посібник А. І. Яковлев [та ін.] ред.: А.І. Яковлев, Л.С. Ларка ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2018. 515 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35864>.
6. Економіка підприємства: навч.-метод. посібник. С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків : Підручник НТУ "ХП", 2012. 100 с.
7. Економіка підприємства: навч.-метод. посібник. С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків : Підручник НТ "ХП", 2012. 100 с.
8. Іванілов О.С. Економіка підприємства : підручник. К.: ЦНЛ, 2019. 728 с.
9. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. економ. та . техн. ф-тів денної і заочної форм навч. С. П. Сударкіна. Харків: НТУ "ХП", 2011. 292 с.
10. Чорна Л.О., Корж Н.В., Левицька І.В. Економіка підприємства: Навчальний

посібник для студентів економічних спеціальностей. Вінниця:т «Едельвейс і К», 2008. 369 с.

11. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. Л. І. Шваб. К. Каравела, 2005. 568 с. 12.2.

Додаткова

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник К.: КНЕУ, 2013. 779с.
2. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства : навч. посібник. К. : Ліра К, 2013. 664 с.
3. Банщиків П.Г., Гордієнко В. М., Кизенко О.О., Скитьова Г.С. Управління бізнес-процесами підприємства. Комплексний тренінг : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2010. 412 с.
4. Березін О.В., Березіна Л.М., Бутенко Н.В. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Знання, 2011. 390 с.
5. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навч. посібник К. : Атіка, 2012. 480 с.
6. Болтянська Л.О., Андреева Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 668 с.
7. Бондар Н.М. Економіка підприємства : навч. посібник. К. : Видавництво А.С.К., 2011. 400 с.
8. Брояка А.А. Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. №1 . С. 146-159.
9. Брояка А.А. Стратегії формування та управління капіталом підприємства Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний потенціал економіки: теорія та практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 березня 2020 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С. О. Якубовський. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. С. 28-34.
10. Брояка А.А., Хаєцька О.П. Сучасний стан та тенденції інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств харчової промисловості. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2018. №7. С. 53-64.
11. Васильців Т.Г., Іляш О.І., Міценко Н.Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 446 с.
12. Гетьман О.О. Економіка підприємства: Навч. посібник 2-ге вид. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
13. Гончарук І. В. Роль фінансового планування у розвитку малого і середнього бізнесу. Ефективна економіка. 2017. № 9. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5770>
14. Гончарук І.В. Управління дебіторською заборгованістю у сільськогосподарських підприємствах: фінансово-обліковий аспект / Під заг. ред. О.М. Варченко. Біла Церква: БНАУ, 2019. 288 с.
15. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 - IV
16. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В.. Економіка підприємства: навч. посібник, 2-ге вид., перероб. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2012. 304 с.

17. Даніч В.М. Пархоменко Н.О. Визначення кризового стану підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. С.208-218.
18. Дорошенко Г.С. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посібник К : Ліра К, 2013. 328 с.
19. Дюк А.А. Формування організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку підприємств за умов трансформаційних перетворень. Причорноморські Економічні студії. Науковий журнал. 2018. № 26 Ч. 1 С. 139-144.
20. Економіка підприємства : навч. посібн. за ред. А. В. Калини. К. Знання, 2007. 324 с.
21. Економіка підприємства : навч. посібн. за ред. В. І. Мацибори. К. Каравела, 2008. 312 с.
22. Економіка підприємства за ред. Н. Й. Реверчук. К. : УБС НБУ, 2007. 160 с.
23. Економіка підприємства: збірник тестів і задач : навч. посібник А. В. Шегда, Т. Б. Харченко, Ю. А. Сагайдак, Л. О. Пашнюк. К. : Центр учбової літератури, 2010. 240 с.
24. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.91 р. № 698 - XII із змінами і доповненнями (втратив чинність з 1.01.2004 р., крім ст.4)
25. Калініченко О. В., Плотник О. Д.. Економіка підприємства : практикум : навч. посібник. К. : Кондор, 2012. 600 с.
26. Камнєва А.В., Можевенко Т.Ю. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2015. 83 с.
27. Ковальчук В. М. Економіка підприємства. К. Знання, 2008. 680 с.
28. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч. Посіб. К.: Знання, 2008. 679с.
29. Козловський В.О. Основи підприємництва: навчальний посібник. Видання 2-ге переробл. та доповн. Вінниця: 2011. 233с.
30. Козловський В.О. Підприємницька діяльність. Практикум. Частина 1. Вінниця: ВНТУ, 2006. 1075с.
31. Козловський В.О. Підприємницька діяльність. Практикум. Частина 2. Вінниця: ВНТУ, 2006. 170с.
32. Коломієць Т.В. Роль інформаційних ресурсів у процесі формування інтелектуального капіталу підприємства. Ефективна економіка. 2017. №11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/>
33. Красняк О. П., Мицик В. О. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. Ефективна економіка. 2019. № 11. 9с.
34. Круша П.В., Подвігіна В.І., Сердюк Б.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. 780с.
35. Курган В.П. Економіка аграрних підприємств: Навчально-методичний посібник. Суми: ВДТ «Університетська книга», 2008. 270с.
36. Манів З. О. Економіка підприємства : навч. посібн. З. О. Манів, І. М. Луцький. К. : Знання, 2006. 580 с.
37. Мельник Л.Г. Економіка підприємства : навч. посібник. К. : Ліра К, 2012. 876 с.
38. Микитюк П.П, Крисько Ж.Л., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Сковчиляс С.М.

- Інноваційний розвиток підприємства : Навчальний посібник. Тернопіль : ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
39. Нестерчук Ю.О., Сегеда С. А. Економіка підприємства : навч.-метод. Посібник. Вінниця : Едельвейс і К, 2014. 372 с.
40. Паламаренко Я.В. Венчурне інвестування як орієнтир інноваційного розвитку підприємств АПК України. Електронне наукове фахове видання «Інфраструктура ринку». 2018. № 23. С. 60-68.
41. Паламаренко Я.В. Концептуальні засади формування стратегії інноваційного розвитку підприємств АПК України. Електронне наукове фахове видання «Інфраструктура ринку». 2019 р. № 29. С. 91-100
42. Петрига О.М., Яворська Т.І., Прус Ю.О. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. 498 с.
43. Планування діяльності підприємства : навч. посібник [А. Ф. Бурик, О. М. Світовий, О. Г. Мачушенко, А. В. Роєнко, І. С. Кравець]. К. : Центр учбової літератури, 2013. 260 с.
44. Пономаренко В.С., Тридід О.М., М.О.Кизим. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: монографія В.С.Пономаренко, Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. 323 с.
45. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підруч. К.: ЦУЛ, 2010. 336 с.
46. Салькова І.Ю. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економіка та суспільство. Режим доступу: <http://msu.edu.ua/uk/ekonomika-ta-suspilstvo/>. 2018. № 16. С.790-794.
47. Сахно А.А., Салькова І.Ю., Слободянюк А.О. Особливості оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств Регіональна бізнес-економіка та управління. 2018. № 1(57). С. 77-87.
48. Телятник С. В. Економіка та організація виробництва: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 205 с.
49. Феняк Л.А. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційних ресурсів підприємств. Ефективна економіка. 2017. № 6. www.economy.nayka.com.ua
50. Хаєцька О.П. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва в Україні. Збірник наукових праць «Економіка та управління АПК» Біла Церква. 2018. №2. (140). С. 122-131.
51. Харів П. С. Економіка підприємства : збірник задач і тестів. К. : Знання-Прес, 2001. 302 с.
52. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р № 435 - IV
53. Шарко М. В., Мешкова-Кравченко Н. В., Радкевич О. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2014. 436 с.
54. Шегда А.В. Економіка підприємства : підручник. К. : Знання, 2010. 614 с.
55. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посібник . К. : Ліра-К, 2013. 497 с.

Інформаційні ресурси:

1. Презентації лекційного курсу «Економіка підприємств» (персональний кабінет викладача)
2. Тестові завдання з курсу (внутрішній сайт ВНАУ)
3. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ).
4. Офіційний сайт Головного управління статистики у Вінницькій області.
URL: <http://www.vous.vin.ua/>
5. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL :
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт фахового журналу «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики» URL: efm.vsau.org
7. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
URL: www.me.gov.ua
9. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua

8. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль - загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять - 60 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв'язування задач та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) - 10 балів; підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) - 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестра, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

9. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.